

Stanovisko k připomínce KHV k Návrhu programu obranného aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Ministerstva obrany s názvem „Zdokonalení – podpora rozvoje oblastí posilujících OS jako obranný pilíř NATO a EU“

Jedním ze závěrů jednání KHV, MVVI a MO dne 30.11. 2023 byl požadavek zpracovat stanovisko MO k připomínce KHV, týkající se problematiky ex-ante analýz:

„K programu nebyla vypracována standardní ex-ante analýza. Ta je nahrazena dvěma posudky od hodnotitelů z akademické sféry, které ovšem neodpovídají standardům obvyklým pro ex-ante evaluace. V zásadě jen popisují program, ale neobsahují žádná konkrétní doporučení na doplnění/zkvalitnění programu. Navíc je zarážející, že oba posudky mají nejen stejný formát, ale části textu jsou v nich naprosto identické (viz např. sekce "Závěr").“

Při přístupu k otázce tvorby programu a jeho postupného hodnocení byly vzaty do úvahy následující aspekty:

1. V postupu Rady při hodnocení návrhů programů účelové podpory a skupin grantových projektů, který schválila Rada pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) na svém 351. zasedání dne 29.11.2019 je před předložením návrhu programu RVVI doporučeno vypracování dvou nezávislých hodnocení.
2. Z dokumentace zaslané z úrovně UV ani průzkumem materiálů publikovaných RVVI se nepodařilo nalézt definici obsahu respektive standardu ex-ante analýzy.
3. Detailnější diskuse k ex-ante analýze, která byla dále využita při postupech směřujících k hodnocení programu, je uvedena na stránce <https://vedavyzkum.cz/blogy-a-komentare/vladislav-cadil/ex-ante-hodnoceni-programu-vyzkumu-vyvoje-a-inovaci-oponentura-nebo-proces>, kde se ex-ante hodnocení vysvětluje a vnímá jako proces. „Aby ex-ante hodnocení skutečně přispělo ke zkvalitnění programu, je vhodnější pojímat jej jako proces, jako konstruktivní diskusi mezi hodnotiteli a poskytovateli (tvůrci programu), která vede k výběru a aplikaci vhodných řešení a jejich náležitému zdůvodnění.“

Chápeme-li ex-ante evaluaci jako proces, vyjasňují se pozice jednotlivých účastníků přípravy programu.

1. Řídící dokumentace RVVI k přípravě programů doporučuje spolupracovat se zpravodajem. Z našeho pohledu byla v interakci s ním realizována myšlenka zkvalitňování programu, kdy jeho prostřednictvím byly průběžně uplatňovány pohledy a stanoviska RVVI na program. Ne tak KHV. I zde by však telefonická konzultace zpracovatele s předsedou KHV mohla být vnímána jako krok ke zkvalitnění programu.
2. Byly zadány dva nezávislé posudky vědeckým pracovníkům s dlouholetými zkušenostmi s VaVaI v podmínkách Ministerstva obrany a zároveň aktivními vědci se zkušenostmi s aplikovaným VaVaI.
3. Posudky byly zadány s požadavkem respektovat strukturu blízkou se struktuře požadavků na program aplikovaného výzkumu. Odtud by bylo možno odvodit v připomínce KHV uvedenou formulaci „posudky mají nejen stejný formát“. Formulace „naprosto identické (viz např. sekce "Závěr")“ se týká částí textu části „Závěr“ a s ohledem na zadání a realizaci úlohy se tato skutečnost do konečného výsledku (=návrhu programu) nepromítá.

4. Program byl posuzován opakovaně a opakovaně byla zapracovávána doporučení posuzovatelů. K tomu byly využity i verze zaslané ve formě revizí (jeden posuzovatel). Celý postup byl orientován na jediný cíl, dosáhnout optimální formulace programu. Z hlediska MO program plně vyhovuje potřebám a způsobům jeho naplnění a z dostupným předběžných stanovisek RVVI lze usuzovat, že po stránce obsahu a zaměření vyhovuje i jejím kritériím.